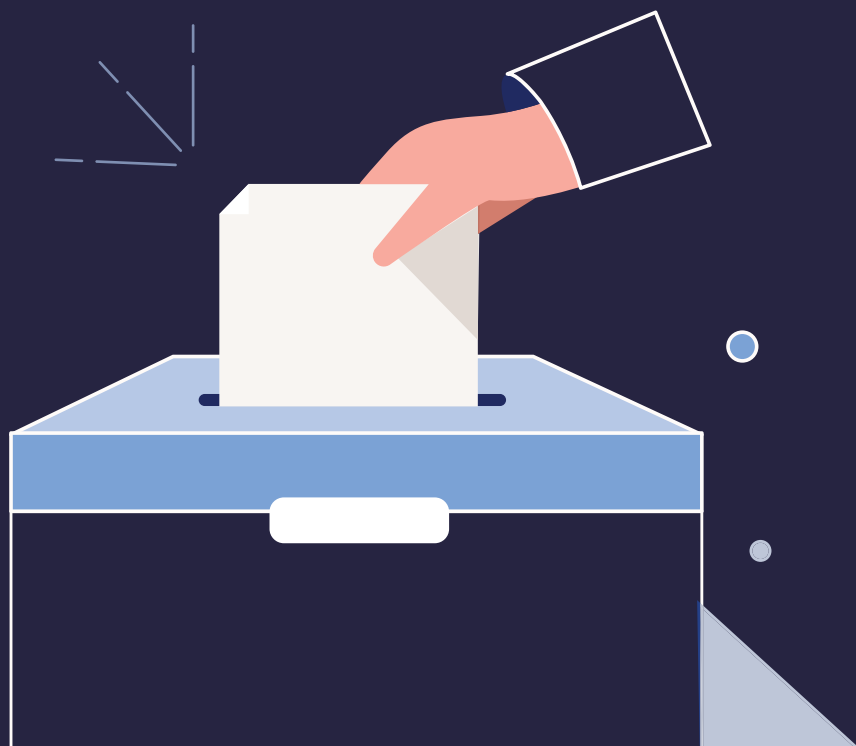

VODIČ ZA BIRAČE

KOJI SU OSOBE SA INVALIDITETOM

REPUBLIČKA IZBORNA KOMISIJA, 2023.

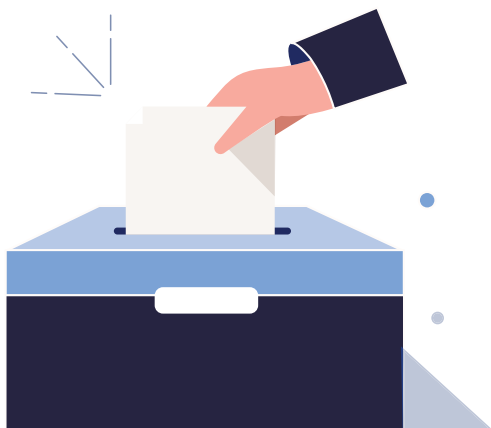
POŠTOVANI BIRAČI,

Glasanjem na izborima i zaokruživanjem rednog broja ispred naziva jedne izborne liste na glasačkom listiću, vi učestvujete u izboru **250 narodnih poslanika Narodne skupštine**, koji će, u Vaše i u ime svih građana Republike Srbije, donositi zakone i druge akte, birati Vladu i druge funkcionere i vršiti kontrolu Vlade i drugih državnih organa.

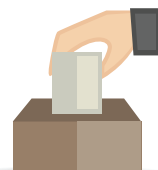
Birači u 66 opština/gradova birat će i **odbornike skupština opština/gradova**, koji će donositi propise u vezi sa uređenjem javnih poslova za ostvarivanje općih interesa lokalne samouprave.

Kandidate za narodne poslanike i odbornike predlažu političke stranke, koalicije političkih stranaka i grupe građana.

Izborne liste kandidata za narodne poslanike i odbornike možete vidjeti na veb-prezentaciji [Republičke izborne komisije](#).

DA LI MOŽETE DA GLASATE?

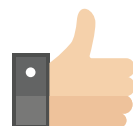
Na izborima za narodne poslanike Narodne skupštine i odbornike skupština opština/gradova možete da glasate:

- ako ste državljanin/državljanica Republike Srbije;
- ako ste navršili 18 godina života;
- ako nad Vama nije produženo roditeljsko pravo, odnosno niste potpuno lišeni poslovne sposobnosti.

VAŽNO: *Ako ste interno raseljeno lice sa prebivalištem na teritoriji Autonomne pokrajine Kosovo i Metohija, a imate boravište u centralnoj Srbiji, odnosno Autonomnoj Pokrajini Vojvodini, možete glasati samo na izborima za narodne poslanike Narodne skupštine.*

KAKO DA PROVJERITE DA LI STE UPISANI U BIRAČKI SPISAK?

Da biste mogli da glasate na izborima, morate biti upisani u birački spisak i da imate važeću ličnu kartu ili pasoš.

- Provjerite da li ste upisani u birački spisak:
- odlaskom u svoju opštinsku/gradsku upravu;
- upitom na veb-prezentaciji [Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave](#);

- upitom na [Portalu eUprava](#), ako ste registrovani korisnik Portala eUprava i imate mobilnu aplikaciju ConsentID ili kvalifikovani elektronski sertifikat.

Ukoliko niste upisani u birački spisak ili su u njemu nepravilno upisani Vaši podaci, zahtjev za upis/promjenu podataka u biračkom spisku možete podnijeti opštinskoj/gradskoj upravi u mjestu Vašeg prebivališta ili na [Portalu eUprava](#).

Ako ste interno raseljeno lice, zahtjev za upis/promjenu podataka u biračkom spisku možete podnijeti opštinskoj/gradskoj upravi u mjestu Vašeg boravišta ili putem [Portala eUprava](#).

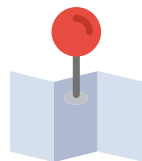
Ukoliko ste birač - pripadnik nacionalne manjine, imate pravo da podnesete zahtjev Vašoj opštinskoj/gradskoj upravi ili na [Portalu eUprava](#) da se Vaše ime i prezime u birački spisak upiše, pored srpskog jezika i ćirilčkog pisma, i na jeziku i pismu Vaše nacionalne manjine.

Na ovaj način zahtjev za upis/promjenu podataka u biračkom spisku možete da podnesete do zaključivanja biračkog spiska, odnosno najkasnije **1. decembra 2023. godine**.

VAŽNO: U periodu zahtjev za upis/promjenu podataka u biračkom spisku podnosite Ministarstvu državne uprave i lokalne samouprave, preko Vaše opštinske/ gradske uprave ili neposredno, ili putem Portala eUprava, ako ste registrovani korisnik Portala eUprava i imate mobilnu aplikaciju ConsentID ili kvalifikovani elektronski sertifikat.

GDJE MOŽETE DA GLASATE?

Na izborima za narodne poslanike Narodne skupštine glasate na biračkom mjestu na kojem ste upisani u izvod iz biračkog spiska.

Možete glasati na biračkom mjestu:

- na kojem ste upisani u izvod iz biračkog **spiska** prema Vašem prebivalištu (**adresi iz lične karte**);
- na kojem ste upisani u izvod iz biračkog spiska prema Vašem boravištu (**izabrano mjesto glasanja**).

Ako želite da glasate u mjestu u kojem ćete boraviti na dan glasanja (npr. birači koji zbog studiranja borave u mjestu koje nije njihovo mjesto prebivališta, birači koji su korisnici usluga domskog smještaja odraslih i starijih i dr.), **neophodno je da podnesete zahtjev** da se u birački spisak upiše podatak da ćete na predstojećim izborima glasati prema mjestu svog boravišta u zemlji (izabrano mjesto glasanja) **najkasnije 25. novembra 2023. godine**, opštinskoj/gradskoj upravi u mjestu u kojem ćete boraviti.

Na izborima za odbornike skupštine opštine/grada glasate na biračkom mjestu na kojem ste upisani u izvod iz biračkog spiska prema Vašem prebivalištu (adresi iz lične karte).

VAŽNO: Ne postoji mogućnost da birač bude istovremeno upisan u birački spisak prema mjestu prebivališta i prema izabranom mjestu glasanja, ali se može desiti da birač bude upisan pod različitim rednim brojem u izvodu iz biračkog spiska za parlamentarne izbore i u izvodu iz biračkog spiska za lokalne izbore. Zbog korišćenja spreja za obilježavanje kažiprsta desne ruke birača kao znaka da je glasao, birač koji je glasao na parlamentarnim izborima prema izabranom mjestu glasanja neće moći da glasa na lokalnim izborima prema mjestu svog prebivališta, odnosno ne postoji mogućnost da isti birač glasa na dva biračka mjesta.

DA LI JE BIRAČKO MJESTO NA KOJEM GLASATE PRISTUPAČNO?

Informaciju o pristupačnosti biračkog mjesta na kojem glasate možete naći na veb-prezentaciji [Republičke izborne komisije](#).

DA LI MOŽETE DA DOĐETE NA BIRAČKO MJESTO U PRATNJI DRUGOG LICA?

Ukoliko niste u mogućnosti da samostalno glasate na biračkom mjestu, imate pravo da na biračko mjesto povedete **pomagača** koga ćete sami izabrati. Obavestit ćete birački odbor da ste osoba sa invaliditetom i da ste iz tog razloga povelili sa sobom pomagača.

Pomagač može da Vam pomogne u onim radnjama u toku glasanja koje ne možete samostalno obaviti (npr. kod predaje ličnih dokumenata, poziva za glasanje, potpisivanja u izvod iz biračkog spiska, popunjavanja glasačkog listića onako kako mu Vi odredite itd.).

DA LI MOŽETE DA DOĐETE NA BIRAČKO MJESTO AKO SE KREĆETE UZ POMOĆ PSA VODIČA?

Ako ste slijepo ili slabovido lice, u slučaju da se krećete uz pomoć psa vodiča, bit će Vam omogućeno da pristupite biračkom mjestu ukoliko imate dokaz o stečenim znanjima, sposobnostima i vještinama za kretanje sa psom vodičem i dokaz o završenoj obuci za psa vodiča.

KADA I GDJE GLASATE?

Možete glasati samo na dan izbora, **17. decembra 2023. godine.**

Glasate na **biračkom mjestu** na kojem ste upisani u izvod iz biračkog spiska.

Biračka mjesta otvaraju se u 7.00 časova, a zatvaraju se u 20.00 časova. Možete glasati u bilo kom trenutku u ovom vremenskom periodu.

Ukoliko se zateknete na biračkom mjestu prilikom zatvaranja biračkog mjesta ili neposredno ispred, omogućit će Vam se da glasate.

KOJI DOKUMENT TREBA DA PONESETE DA BI MOGLI DA GLASATE?

Da biste glasali morate dokazati svoj identitet. Identitet se dokazuje:

- važećom ličnom kartom ili
- pasošem.

VAŽNO: *Ukoliko je rok važenja Vaše lične karte ili pasoša istekao, sa sobom, pored istekle lične karte ili pasoša, ponesite i potvrdu da ste Ministarstvu unutrašnjih poslova podnijeli zahtjev za izdavanje nove lične karte ili pasoša.*

U slučaju da imate **drugo prezime u odnosu na ono koje je upisano u izvodu iz biračkog spiska**, birački odbor će Vam omogućiti da glasate ako na osnovu slike i JMBC u dokumentu kojim dokazujete identitet može da utvrdi da ste Vi lice koje je upisano u izvod iz biračkog spiska.

Prilikom utvrđivanja identiteta na biračkom mjestu, poželjno je, ali nije obavezno, da predate i **poziv za glasanje** koji bi trebalo da Vam je dostavljen najkasnije pet dana prije izbora. U slučaju da Vam poziv za glasanje nije dostavljen, odnosno nije vam poznat broj i adresa biračkog mjesta, možete upitom na veb-prezentaciji [Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave](#) provjeriti na kom biračkom mjestu glasate.

ŠTA SE DEŠAVA KADA ODETE NA GLASANJE?

Kada na dan izbora dođete na svoje biračko mjesto, članovi biračkog odbora:

- **provjerit će Vam kažiprst desne ruke** UV lampom, da bi utvrdili da li ste već glasali.
- Ako nemate kažiprst desne ruke, provjerit će se da li je obilježen sljedeći dostupan prst udesno i konačno palac te ruke. Ako nemate desnu šaku, provjerit će se kažiprst lijeve ruke, odnosno sljedeći dostupan prst ulijevo i konačno palac te ruke. Ako nemate šake, provjera UV lampom se neće obaviti;
- **utvrdit će Vaš identitet**, provjerom podataka iz Vaše lične karte ili pasoša (poželjno je ali nije obavezno da predate i poziv za glasanje koji bi trebalo da Vam je dostavljen najkasnije pet dana prije izbora);
- **pronaći će Vas u izvodu iz biračkog spiska** i zaokružiće redni broj ispred Vašeg imena;

- **tražit će Vam da se potpišete** u izvod iz biračkog spiska.
- Ukoliko ne možete da se potpišete, imate pravo da pri potpisivanju koristite pečat sa ugraviranim potpisom (faksimil) ili pečat koji sadrži podatke o Vašem ličnom identitetu. Birački odbor omogućit će Vama ili Vašem pomagaču da otisnete faksimil/pečat u izvod iz biračkog spiska. U slučaju da nemate faksimil/pečat, umjesto Vas, u izvod iz biračkog spiska se potpisuje Vaš pomagač kojeg ste doveli na biračko mjesto svojim imenom i prezimenom;
- **obilježiće Vam kažiprst desne ruke sprejom.**
- U slučaju da nemate kažiprst desne ruke, sprejom će Vam biti obilježen sljedeći dostupan prst udesno i konačno palac te ruke. Ako nemate desnu šaku, sprejom će Vam biti obilježen kažiprst lijeve ruke, odnosno odnosno sljedeći dostupan prst ulijevo i konačno palac te ruke. Ako to nije moguće, obilježavanje sprejom se neće obaviti;
- predat će Vama ili Vašem pomagaču glasački listić;
- edukovat će Vas o načinu glasanja i uputit će Vas ka mjestu predviđenom za glasanje.

NA KOJI NAČIN GLASATE?

Kada pristupite mjestu predviđenom za glasanje, potrebno je da se upoznate sa sadržajem glasačkog listića koji je Vama ili Vašem pomagaču uručen. Glasajući listić sadrži spisak svih izbornih lista koje učestvuju na izborima. Glasate tako što zaokružujete redni broj ispred naziva jedne izborne liste za koju želite da glasate.

Glasate lično iza paravana koji obezbjeđuje tajnost glasanja.

Kada zaokružite redni broj ispred naziva jedne izborne liste, glasački listić treba da presavijete i da ga ubacite u glasačku kutiju.

Ukoliko niste u mogućnosti da samostalno glasate pomagač koga ste povelili na biračko mjesto će umjesto Vas popuniti glasački listić onako kako mu Vi odredite i ubaciti ga u glasačku kutiju.

VAŽNO: Ukoliko prilikom obilježavanja glasačkog listića pogriješite, ne brinite. Svaki glasački listić koji je popunjen tako da se sa sigurnošću može zaključiti za koga je birač glasao je važeći.

DA LI MOŽETE DA GLASATE VAN BIRAČKOG MJESTA?

Ukoliko niste u mogućnosti da glasate na biračkom mjestu usljed invaliditeta, potrebno je da **o tome obavijestite lokalnu izbornu komisiju najranije 14. decembra, a najkasnije 17. decembra do 11.00 časova, odnosno birački odbor na dan glasanja najkasnije do 11.00 časova.**

Glasanje van biračkog mjesta podrazumijeva da će kod Vas doći tri člana biračkog odbora, koji će:

- utvrditi Vaš identitet;
- uz pomoć UV lampe provjeriti da li ste već glasali.
- U slučaju da nemate kažiprst desne ruke, UV lampom će Vam biti provjeren sljedeći dostupan prst udesno, i konačno palac te ruke. Ako nemate desnu šaku, UV lampom će Vam biti proveren kažiprst lijeve ruke, odnosno sljedeći dostupan

prst ulijevo i konačno palac te ruke. Ako to nije moguće, provjera UV lampom se neće obaviti;

- predati Vama ili Vašem pomagaču potvrdu o izbornom pravu za glasanje van biračkog mjesta koju treba da potpišete i predate članovima biračkog odbora.
- Ukoliko ne možete da se potpišete, imate pravo da pri potpisivanju koristite pečat sa ugraviranim potpisom (faksimil) ili pečat koji sadrži podatke o Vašem ličnom identitetu. Članovi biračkog odbora omogućit će Vama ili Vašem pomagaču da otisnete faksimil/pečat na potvrdu o izbornom pravu. U slučaju da nemate faksimil/pečat, umjesto Vas, u potvrdu o izbornom pravu se potpisuje Vaš pomagač svojim imenom i prezimenom;
- obilježiti Vaš prst sprejom.
- U slučaju da nemate kažiprst desne ruke, sprejom će Vam biti obilježen sljedeći dostupan prst udesno i konačno palac te ruke. Ako nemate desnu šaku, sprejom će Vam biti obilježen kažiprst lijeve ruke, odnosno sljedeći dostupan prst ulijevo i konačno palac te ruke. Ako to nije moguće, obilježavanje sprejom se neće obaviti;
- Vama ili Vašem pomagaču predati: glasački listić, zbirnu izbornu listu i poseban koverat u koji ćete Vi ili Vaš pomagač, pošto glasate, staviti popunjen glasački listić;
- Vas upoznati sa načinom glasanja.

Nakon što članovi biračkog odbora napuste prostoriju u kojoj ćete glasati:

- Vi ćete glasati sami ili uz pomoć pomagača;
- Vi ili Vaš pomagač presavit ćete glasački listić i ubaciti ga u poseban koverat, koji ćete zatvoriti.

Pošto glasate, članovi biračkog odbora će se vratiti u prostoriju u kojoj ste glasali i:

- Zapečatit će poseban koverat u kojem se nalazi glasački listić;

- poseban koverat u kojem se nalazi glasački listić i potpisanu potvrdu o izbornom pravu za glasanje van biračkog mjesta stavit će u službeni koverat.

PODSJETNIK ZA GLASANJE

- Provjerite da li ste upisani u birački spisak odlaskom u svoju opštinsku/gradsku upravu, upitom na veb-prezentaciji [Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave](#) ili na [Portal eUprava](#);
- Podnesite zahtjev za upis u birački spisak ili promjenu/ispravku ličnih podataka Vašoj opštinskoj/gradskoj upravi ili na [Portal eUprava, ukoliko za to postoji potreba](#);
- Podnesite zahtjev Vašoj opštinskoj/gradskoj upravi ili na [Portal eUprava](#) za upis imena i prezimena na jeziku i pismu Vaše nacionalne manjine, ukoliko želite;
- Podnesite zahtjev opštinskoj/gradskoj upravi na čijoj teritoriji želite da glasate da se u birački spisak upiše podatak da ćete na predstojećim izborima glasati prema mjestu svog boravišta u zemlji (**izabrano mjesto glasanja**), ako želite da glasate u mjestu u kojem ćete boraviti na dan glasanja;
- Provjerite na kom biračkom mjestu glasate, odnosno gdje ste upisani u izvod iz biračkog spiska upitom na veb-prezentaciji [Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave](#), ukoliko Vam poziv za glasanje nije dostavljen;
- Provjerite da li imate važeću ličnu kartu ili pasoš;
- Provjerite da li je biračko mjesto na kojem glasate pristupačno;

- Možete da glasate i bez poziva za glasanje koji bi trebalo da vam je dostavljen pet dana prije izbora;
- Isplanirajte dolazak na biračko mjesto na dan izbora;
- Informišite se kod članova biračkog odbora o načinu glasanja, ako imate bilo kakvu nedoumicu;
- Povedite pomagača na biračko mjesto ukoliko niste u mogućnosti samostalno da glasate;
- Prijavite se blagovremeno da želite da glasate kod kuće, ukoliko niste u mogućnosti da dođete na biračko mjesto usled teške bolesti, starosti ili invaliditeta.

REPUBLIČKA IZBORNA KOMISIJA

Kralja Milana 14, 11000 Beograd, Srbija
T: 011/3026-000, 011/3026-100, 011/3026-200
E: rik@parlament.rs, izbori@parlament.rs
www.rik.parlament.gov.rs

Instagram
riksrbije

YouTube
Republička izborna komisija

